ISSN 1831-0540

2012 m.
metinės ataskaitos
santrauka

Europos Duomenų apsaugos priežiūros pareigūnas

2012 m.
metinės ataskaitos

santrauka

Europe Direct – **tai paslauga, padėsianti Jums rasti atsakymus į klausimus apie Europos Sąjungą**

Informacija teikiama nemokamai telefonu (*):

00 800 6 7 8 9 10 11

(*) Kai kurie mobiliojo ryšio operatoriai neteikia paslaugos skambinti 00 800 numeriu arba šie skambučiai yra mokami.

Daug papildomos informacijos apie Europos Sąjungą yra internete.
Ji prieinama per portalą EUROPA (http://europa.eu).

Katalogo duomenys pateikiami šio leidinio pabaigoje.

Liuksemburgas: Europos Sąjungos leidinių biuras, 2013

ISBN 978-92-9242-013-0
doi:10.2804/55604

ĮVADAS

Čia pateikiama Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūno (EDAPP) 2012 m. metinės ataskaitos santrauka. Ši ataskaita apima 2012 m. – devintuosius nepriklausomos institucijos EDAPP veiklos metus. Šiai institucijai pavesta užtikrinti, kad ES institucijos ir įstaigos gerbtų fizinių asmenų pagrindines teises ir laisves, visų pirma – jų privatumą tvarkant asmens duomenis. Ataskaita taip pat apima priežiūros pareigūno Peterio Hustinxo ir jo pavaduotojo Giovanni Buttarelli bendros penkerių metų kadencijos ketvirtuosius veiklos metus.

Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūno institucija buvo įsteigta Reglamentu (EB) Nr. 45/2001 (toliau – reglamentas)[1], siekiant apsaugoti asmens duomenis ir privatumą bei skatinti gerąją praktiką ES institucijose ir įstaigose. Šios institucijos misija:

- **prižiūrėti** ir **užtikrinti** asmens duomenų ir privatumo apsaugą, ES institucijoms ir įstaigoms tvarkant fizinių asmenų asmens duomenis;
- **konsultuoti** ES institucijas ir įstaigas visais su asmens duomenų tvarkymu susijusiais klausimais. EDAPP teikia konsultacijas ES teisės aktų leidėjams dėl siūlomų teisės aktų ir naujų politinių priemonių, galinčių daryti poveikį asmens duomenų apsaugai;
- **stebėti** naujas technologijas, kurios gali daryti poveikį asmens duomenų apsaugai;
- **teikti** ES Teisingumo Teismui konsultacijas dėl duomenų apsaugos teisės aktų išaiškinimo;
- **bendradarbiauti** su nacionalinėmis priežiūros institucijomis ir kitomis priežiūros įstaigomis, siekiant didinti asmens duomenų apsaugos nuoseklumą.

Šiais metais EDAPP ėmėsi specialių priemonių organizacijos veiksmingumui ir efektyvumui didinti, atsižvelgdamas į dabartines taupymo sąlygas. Šiuo tikslu, padedamas vidaus ir išorės suinteresuotųjų subjektų, EDAPP baigė išsamų Strategijos persvarstymą ir numatė aiškius tikslus 2013-2014 m., patvirtino vidaus darbo tvarkos taisykles, kurios apima visą EDAPP veiklą, ir metinį vadybos planą. Taigi, 2012 m. EDAPP institucija pasiekė visišką brandą.

2012 m. EDAPP užsibrėžė naujus tikslus įvairiose veiklos srityse. Prižiūrėdamas, kaip ES institucijos ir įstaigos tvarko asmens duomenis, EDAPP dirbo su didesniu priežiūros pareigūnų skaičiumi iš įvairesnių institucijų ir įstaigų nei kada nors anksčiau. Be to, jis galėjo pasidžiaugti savo naujos teisės aktų vykdymo politikos vaisiais: dauguma ES institucijų ir įstaigų bei daugelis agentūrų daro didelę pažangą ir vis geriau laikosi Duomenų apsaugos reglamento, nors kai kurioms reikėtų pasistengti daugiau.

Teikdamas konsultacijas dėl naujų teisės priemonių, EDAPP parengė rekordinį nuomonių skaičių įvairiausiais klausimais. Aktualiausias jo darbotvarkės klausimas buvo ES teisinės bazės duomenų apsaugos klausimais persvarstymas. Tačiau duomenų apsaugai taip pat buvo svarbu įgyvendinti Stokholmo programą laisvės, saugumo ir teisingumo erdvėje ir Skaitmeninę darbotvarkę bei spręsti tokius vidaus rinkos klausimus, kaip finansų sektoriaus reforma, ir visuomenės sveikatos klausimus bei vartotojų reikalus. EDAPP taip pat stiprino bendradarbiavimą su kitomis priežiūros institucijomis.

1 2000 m. gruodžio 18 d. Reglamentas (EB) Nr. 45/2001 dėl asmenų apsaugos Bendrijos institucijoms ir įstaigoms tvarkant asmens duomenis ir laisvo tokių duomenų judėjimo (OL L 8, 2001 1 12, p. 1).

2012 M. PAGRINDINIAI AKCENTAI

2012 m. EDAPP pagrindinė veikla toliau augo ir savo apimtimi, ir reikšme, nepaisant sumažintų išteklių ir apkarpyto biudžeto.

Vizija ir metodika

EDAPP baigė Strategijos persvarstymą, apie kurį pranešė praeitų metų metinėje ataskaitoje, ir parengė 2013–2014 m. strategiją, kurioje aiškiai išdėstė viziją ir metodiką, kurių reikia, kad galėtų veiksmingai ir našiai tobulinti darbo pajėgumus taupymo sąlygomis. Be Strategijos EDAPP dar parengė Darbo tvarkos taisykles, t. y. vieną išsamų dokumentą, kuriame išdėstyta institucijos organizacinė schema ir darbo procedūros, ir Metinį vadybos planą, kuris yra visos veiklos planavimo ir darbo krūvio valdymo pamatas. Visi trys dokumentai yra glaudžiai susiję. Pagrindinės vertybės ir principai, suformuluoti persvarstant Strategiją, įtvirtinti Darbo tvarkos taisyklių 15 straipsnyje, o veiksmai, kuriais remiasi naujoji 2013–2014 m. strategija, numatyti 2013 m. metiniame vadybos plane.

Duomenų apsaugos pareigūnai

Siekdamas paremti duomenų apsaugos pareigūnų darbą, 2012 m. gegužės mėn. EDAPP pradėjo duomenų apsaugos pareigūnų apklausą, jiems pateikdamas klausimyną apie duomenų apsaugos pareigūnų statusą. Apklausos rezultatai apibendrinti ataskaitoje, kurioje išryškėjo kai kurie teigiami dalykai, tačiau yra ir susirūpinimą keliančių sričių, kurias EDAPP ketina atidžiai stebėti.

Išankstinė patikra

2012 m. EDAPP gavo 119 pranešimų apie išankstinę patikrą ir priėmė 71 išankstinės patikros nuomonę. Atlikęs išsamią analizę EDAPP nustatė, kad 11 atvejų išankstinės patikros nereikėjo. Skirtingai nei ankstesniais metais, kai EDAPP nuomonės dažnai būdavo skiriamos didelėms ES institucijoms, 2012 m. dauguma nuomonių buvo skirta ES agentūroms ir įstaigoms. Apskritai 2012 m. priimtos nuomonės buvo susijusios su standartinėmis administracinėmis procedūromis, tokiomis kaip darbuotojų vertinimas ir sveikatos duomenų apdorojimas, o taip pat su pagrindine veikla, pavyzdžiui, apdorojimo operacijomis, susijusiomis su turto įšaldymo veikla Komisijoje, patobulintomis OLAF tyrimo procedūromis ir metinėmis interesų deklaracijomis. EDAPP malonu, kad atlikus tolesnius veiksmus po to, kai buvo pateiktos jo nuomonės, 2012 m. jis galėjo baigti 92 bylas.

Vizitai

2012 m. EDAPP aplankė šešias agentūras, kurios buvo įtariamos reikalavimų nesilaikymu arba kurios palaikė nepakankamus ryšius su EDAPP. Pasirodė, kad tokie apsilankymai labai veiksmingai padeda didinti informuotumą ir įpareigoja vadovybę laikytis reglamento. Penkiolikoje ES institucijų ir įstaigų EDAPP atliko patikras vietoje ir peržiūrėjo ankstesnių patikrų vietoje rezultatus.

Konsultacijų apimtis

2012 m. EDAPP konsultacinis darbas teisės aktų leidybos klausimais išlaikė ankstesniųjų metų augimo tendencijas ir pasiekė rekordinius skaičius: parengtos 33 nuomonės, 15 oficialių ir 37 neoficialios pastabos. Duomenų apsauga darosi vis svarbesnė: be įprastų prioritetų, saugumo ir teisingumo bei tarptautinių duomenų perdavimo srityse 2012 m. vis dažniau buvo rengiamos nuomonės dėl vidaus rinkos ir sveikatos sektoriaus. Dėl greitai vykstančių pokyčių Skaitmeninės darbotvarkės srityje daugėja pasiūlymų dėl šios srities atitinkamų teisės aktų.

Duomenų apsaugos teisės aktų persvarstymas

Atsižvelgdamas į pasiūlymą dėl sausio mėnesį paskelbto reformos paketo[2], į kurį įeina reglamentas ir direktyva, EDAPP kovo mėnesį parengė nuomonę. Per visus metus EDAPP akcentavo susirūpinimą galinčias kelti sritis ir stengėsi nurodyti, kaip būtų galima tobulinti sakomas kalbas, rengiamus pranešimus spaudai ir kitus forumus.

Skaitmeninė darbotvarkė ir technologija

Skaitmeninės darbotvarkės ir technologijų srityje EDAPP paskelbė nuomonę dėl „debesų“ kompiuterijos. Šioje srityje naujų technologijų poveikis yra ir toliau išliks labai svarbus, todėl būtina įgyvendinti duomenų apsaugos principus, tokius kaip *tikslinis privatumo užtikrinimas* ir *sisteminis privatumo užtikrinimas*.

Visuomenės sveikata ir vartotojų reikalai

Visuomenės sveikatos ir vartotojų reikalų srityse pastebima, kad, siekiant pagerinti paslaugų kokybę, vis dažniau praktiniame darbe taikomos skaitmeninės technologijos. Tai yra pagirtinos pastangos, nes asmeniškai teikiamos priežiūros bei kitokios paslaugos turi didelių galimybių. Tačiau atsi-

2 http://www.edps.europa.eu/EDPSWEB/edps/Consultation/Reform_package

žvelgiant į asmens sveikatos duomenų jautrumą, vartotojų pasitikėjimą naujomis paslaugomis galima sustiprinti ir užtikrinti, tik griežtai laikantis pagrindinių duomenų apsaugos principų.

Bendradarbiavimas su duomenų apsaugos institucijomis

EDAPP ir 29 straipsnio duomenų apsaugos grupė bendradarbiavo labai įvairiais klausimais, visų pirma rengiant nuomones dėl tikslų apribojimo ir suderinamo naudojimo, išmanaus duomenų apsaugos tinklelio poveikio vertinimo šablono ir atviruųjų duomenų; šiais klausimais EDAPP atliko pranešėjo vaidmenį. EDAPP taip pat reikšmingai prisidėjo rengiant nuomones dėl duomenų apsaugos reformos diskusijų, „debesų" kompiuterijos, sutikimo dėl slapukų naudojimo išimčių ir biometrijos technologijų pažangos.

Koordinuota priežiūra

Duomenų apsaugos institucijoms, dalyvaujančioms *Eurodac* ir Muitinių informacinės sistemos koordinuotoje priežiūroje, EDAPP efektyviai teikė sekretoriato paslaugas. Be to, 2012 m. lapkričio mėn. įvyko pirmasis naujosios Vizų informacinės sistemos (VIS) priežiūros koordinavimo grupės posėdis. Atsižvelgdama į savo užduotį prižiūrėti sistemos veikimą ir jos laipsnišką kūrimą bei padėti valstybėms narėms bendradarbiauti, grupė apsvarstė savo pirmąją darbo programą ir apsikeitė informacija apie EDAPP veiklą ir patikras vietoje įvairiose valstybėse narėse.

Vidaus veiklos organizavimas

2012 m. EDAPP institucijoje atsirado naujas IT politikos sektorius, kurio užduotis – plėtoti ir kaupti patirtį ir žinias informacinių technologijų ir duomenų apsaugos srityse. Šiame sektoriuje dirba IT ekspertai, turintys patirties sprendžiant praktinius, politinius ir priežiūros klausimus IT srityje. Sektorius padeda geriau įvertinti naujų technologijų keliamą riziką privatumui, palaikyti ryšius su kitų duomenų apsaugos institucijų technologijų ekspertais ir duomenų kontrolieriams teikia konsultacijas apie *tikslinio privatumo užtikrinimo* ir *sisteminio privatumo užtikrinimo* principus. Sektorius taip pat užtikrina, kad EDAPP savo priežiūros metodus ir priemones galėtų kurti, atsižvelgdamas į technologijų evoliuciją, visų pirma į didelės apimties informacines sistemas, kurias būtina kolektyviai prižiūrėti. Sektorius EDAPP institucijai taip pat padės sukurti nuoseklesnę vidaus IT politiką.

Išteklių valdymas

Atlikus ketvirčio biudžeto įgyvendinimo peržiūrą, kurioje dalyvavo ir institucijos Valdančioji Taryba, paaiškėjo, kad EDAPP biudžeto įgyvendinimas išaugo nuo 75,66 proc. 2010 m. iki 90,16 proc. 2012 m. Naujosios IT priemonės, tokios kaip Sysper2 (žmogiškieji ištekliai) ir MIP (misijų valdymas), padėjo padidinti EDAPP žmogiškųjų išteklių darbo našumą ir profesionalumą.

Keli svarbiausi EDAPP veiklos rodikliai 2012 m.

- **Priimta 71 išankstinės patikros nuomonė ir 11 neišankstinės patikros nuomonių**
- **Gauti 86 skundai, iš kurių 40 – priimtini**
- **27 konsultacijos dėl administracinių priemonių**
- **Atlikta 15 patikrų vietoje ir 6 vizitai**
- **Paskelbtas 1 gairių rinkinys** apie asmens duomenų tvarkymą atostogų suteikimo ir lankstaus darbo grafiko srityse
- **Priimtos 33 nuomonės dėl teisės aktų** apimančių be viso kito ir iniciatyvas, susijusias su laisvės, saugumo ir teisingumo erdve, technologijų pokyčiais, tarptautiniu bendradarbiavimu, duomenų perdavimu, visuomenės sveikata ir vidaus rinka.
- **Paskelbta 15 oficialių pastabų rinkinių** apie intelektinės nuosavybės teises, civilinės aviacijos saugumą, ES politiką baudžiamosios teisės srityje, teroristų finansavimo sekimo sistemą, energijos taupymą ir Teisių bei pilietybės programą.
- **Paskelbti 37 neformalių pastabų rinkiniai**

PRIEŽIŪRA IR ĮGYVENDINIMO UŽTIKRINIMAS

Viena pagrindinių EDAPP pareigų – vykdyti nepriklausomą Europos institucijų ar įstaigų atliekamų duomenų tvarkymo veiksmų priežiūrą. Teisinis EDAPP veiklos pagrindas – Duomenų apsaugos reglamentas (EB) Nr. 45/2001, kuriuo nustatomos duomenis tvarkančių subjektų pareigos ir asmenų, kurių asmens duomenys yra tvarkomi, teisės.

Su priežiūra susijusios užduotys yra labai įvairios, pradedant konsultacijomis ir parama duomenų apsaugos pareigūnams, kurie atlieka rizikingo duomenų tvarkymo operacijų išankstinę patikrą, ir baigiant tyrimais, patikromis vietoje ir skundų nagrinėjimu. Patarimai ES administraciniais klausimais gali būti teikiami konsultuojant dėl administracinių priemonių ir skelbiant temines gaires.

Strateginis tikslas

Skatinti „duomenų apsaugos kultūrą“ ES institucijose ir įstaigose, kad jos žinotų savo pareigas ir atsakingai vykdytų duomenų apsaugos reikalavimus.

Duomenų apsaugos pareigūnai

Visos ES institucijos ir įstaigos privalo turėti bent vieną **duomenų apsaugos pareigūną** (DAP). 2012 m. paskyrus vienuolika duomenų apsaugos pareigūnų jau egzistuojančiose institucijose ir įstaigose bei naujose agentūrose, iš viso buvo 58 duomenų apsaugos pareigūnai. Veiksmingai duomenų apsaugos priežiūrai labai svarbu, kad su DAP ir jų tinklu būtų palaikomas nuolatinis aktyvus ryšys. EDAPP glaudžiai bendradarbiavo su DAP tinklą koordinuojančiu „DAP kvartetu“, kurį sudaro keturi (Tarybos, Europos Parlamento, Europos Komisijos ir Europos maisto saugos agentūros) duomenų apsaugos pareigūnai. EDAPP dalyvavo DAP susitikimuose, kurie įvyko 2012 m. kovo mėn. Europos cheminių medžiagų agentūroje (ECHA) Helsinkyje ir Europos centriniame banke lapkričio mėn.

Išankstinė patikra

Reglamente (EB) Nr. 45/2001 nustatyta, kad visas asmens duomenų tvarkymo operacijas, kurios gali sukelti konkrečią riziką duomenų subjektų teisėms ir laisvėms, privalo iš anksto patikrinti EDAPP. Atlikęs tokią išankstinę patikrą, EDAPP nustato ar duomenų tvarkymas atitinka reglamente nustatytus reikalavimus.

Rizikingų tvarkymo operacijų **išankstinė patikra** ir toliau laikoma svarbiu priežiūros elementu. 2012 m. EDAPP gavo 119 pranešimų dėl išankstinės patikros (2 buvo atšaukti). Nors didžiąją dalį susikaupusių ES institucijoms neatliktų *ex-post* išankstinių patikrų pavyko sumažinti, pranešimų skaičius 2012 m. išaugo, nes buvo apdorojamos ES agentūrų, ypač naujai įsteigtų agentūrų, taikomos operacijos, stebimas išleistų gairių vykdymas ir organizuoti keli vizitai į agentūras. 2012 m. EDAPP parengė 71 išankstinės patikros nuomonę ir 11 neišankstinių patikrų nuomonių. Be to, reikia paminėti ir bendras nuomones, susijusias su gana dideliu bylų skaičiumi: 2012 m. EDAPP parengė 13 bendrų nuomonių, kuriose reagavo į 41 pranešimą.

Atitikties stebėjimas

2010 m. gruodžio mėn. politikos dokumente EDAPP paskelbė, kad *„ir toliau bus vykdomos reguliarios „apžvalgos“, siekiant užtikrinti, kad EDAPP turėtų teisingą vaizdą apie tai, kaip ES institucijose ir įstaigose laikomasi duomenų apsaugos reikalavimų, ir atsižvelgdamas į nustatytus faktus galėtų nustatyti atitinkamus vidaus tikslus“*. 2012 m. gegužės mėn. EDAPP pradėjo duomenų apsaugos pareigūno (DAP) darbo apžvalgą, kurios tikslas – patikrinti, kaip ES institucijos ir įstaigos vykdo reglamento 24 straipsnio reikalavimus. Nors EDAPP su malonumu praneša, kad DAP funkcijos ES administraciniame darbe yra įtvirtintos, jis nustatė ir keletą susirūpinimą keliančių sričių. Visų pirma EDAPP atidžiai stebės duomenų apsaugos pareigūnų, kurie yra sutartininkai, įgaliojimų trukmę, didelę duomenų apsaugos pareigūnų kaitą ir galimus interesų konfliktus ypač ne visą darbo dieną administracijoje dirbančių DAP atveju. Tokius klausimus EDAPP spręs, atsižvelgdamas į kiekvieną konkretų atvejį.

2012 m. birželio mėn. EDAPP pradėjo apklausą, remdamasis klausimynu apie duomenų apsaugos koordinatoriaus (DAK) funkcijas Europos Komisijoje. Apklausos duomenis EDAPP pateiks ataskaitoje, kuri bus paskelbta 2013 m.

Skundai

Kaip nustatyta Duomenų apsaugos reglamente, viena pagrindinių EDAPP pareigų – nagrinėti ir tirti skundus bei savo iniciatyva arba remiantis pateiktu skundu vykdyti tyrimus.

2012 m. EDAPP gavo 86 skundus (t. y. beveik 20 proc. mažiau nei 2011 m. Tai patvirtina elektroninės skundų pateikimo formos interneto svetainėje veiksmingumą mažinant nepriimtinų skundų skaičių). Iš jų 46 skundai buvo *prima facie* nepriimtini, nes daugumą iš jų turėjo nagrinėti ne ES institucijos ar įstaigos, o nacionalinio lygmens institucijos.

Kitus 40 skundų reikėjo ištirti atidžiau (tokių skundų buvo apie 54 proc. daugiau nei 2011 m.). Be to, 2012 m. gruodžio 31 d. vis dar buvo tiriama, peržiūrima ar stebima 15 priimtinų skundų, pateiktų ankstesniais metais (keturi iš 2009 m., trys iš 2010 m. ir aštuoni iš 2011 m.).

Konsultacijos dėl administracinių priemonių

2012 m. lapkričio 23 d. geresnio informuotumo tikslais EDAPP išleido politikos dokumentą konsultacijų priežiūros ir reikalavimų vykdymo klausimais. Toliau vyko darbas teikiant **konsultacijas dėl** ES institucijų ir įstaigų numatytų **administracinių priemonių**, susijusių su asmens duomenų tvarkymu. EDAPP sprendė įvairius klausimus, pavyzdžiui, dėl sąskaitų pateikimo laidinio telefono naudotojams už skambučius ne darbo tikslais, oficialaus ES darbuotojų katalogo skelbimo internete klausimą, pažymėjimų reikalavimą iš sutartininkų, administracinio bendradarbiavimo sutarčių straipsnius ir sveikatos duomenų perdavimą tarp institucijų.

Horizontaliosios gairės

2012 m. EDAPP išleido gaires dėl asmens duomenų tvarkymo taikant **atostogų suteikimo tvarką ir lanksčius darbo grafikus**. EDAPP organizavo duomenų apsaugos koordinatoriams mokymą ir praktinius seminarus kontrolieriams, savo interneto svetainėje parengė specialią skiltį, skirtą duomenų apsaugos pareigūnams ir paskyrė jiems pagalbos telefono liniją. EDAPP paskelbė ataskaitą apie tolesnius veiksmus, kurioje bendrais bruožais nurodė, kaip Europos institucijos ir įstaigos laikosi Vaizdo stebėjimo gairių, kurias EDAPP paskelbė 2010 m. kovo mėn.

Šiuo metu EDAPP rengia gaires dėl nebuvimo darbe ir atostogų, ekspertų paslaugų pirkimo ir atrankos, elektroninės stebėsenos ir duomenų perdavimo.

POLITIKA IR KONSULTACIJOS

EDAPP konsultuoja Europos Sąjungos institucijas ir įstaigas duomenų apsaugos klausimais įvairiose politikos srityse. Šios konsultacijos teikiamos dėl siūlomų naujų teisės aktų, taip pat dėl kitų iniciatyvų, galinčių turėti įtakos asmens duomenų apsaugai ES. Paprastai jos teikiamos kaip oficiali nuomonė, tačiau EDAPP taip pat gali teikti gaires komentarų ar politikos dokumentų forma.

Strateginis tikslas

Užtikrinti, kad ES teisės aktų leidėjai (Komisija, Parlamentas ir Taryba) būtų susipažinę su duomenų apsaugos reikalavimais ir duomenų apsaugą integruotų į naujus teisės aktus.

Pagrindinės tendencijos

2012 m. pasižymėjo svarbiais įvykiais duomenų apsaugos srityje. Komisija paskelbė didelį skaičių siūlomų teisės aktų, susijusių su duomenų apsauga, kurių pagrindinis tikslas – išsamiai reformuoti esamas duomenų apsaugos taisykles. 2012 m. šis projektas užėmė ir toliau užims svarbią vietą EDAPP darbotvarkėje, kol tęsis teisės aktų leidybos veikla.

2012 m. EDAPP nuomonių skaičius nuolat augo. Iš viso jis paskelbė 33 nuomones, 15 oficialių pastabų ir 37 neoficialias pastabas įvairiomis temomis. Šiomis ir kitomis priemonėmis EDAPP įgyvendino savo planuose nurodytus 2012 m. prioritetus.

Kaip ir ankstesniaisiais metais EDAPP nuomonės buvo skiriamos vis įvairesnėms sritims. Be tradicinių prioritetų, tokių kaip laisvės, saugumo ir teisingumo erdvė ir tarptautinis duomenų perdavimas, atsiranda naujos sritys. 2012 m. keletas nuomonių buvo skirta skaitmeninei rinkai ir vartotojų saugai internete. Tarp jų ypač svarbios buvo nuomonės asmens sveikatos ir asmens kredito duomenų apsaugos tema.

EDAPP nuomonės ir pagrindiniai klausimai

Sausio 25 d. Komisija priėmė reformų paketą, kuriame siūlomi du teisės aktai: bendrasis duomenų apsaugos reglamentas ir specialioji direktyva dėl duomenų apsaugos policijos ir teisingumo srityje. EDAPP pirmoji reakcija buvo pasveikinti bendrąjį reglamentą kaip didelį Europos žingsnį į priekį duomenų apsaugos srityje. Kovo 7 d. jis priėmė nuomonę, kurioje smulkiau išdėstė savo poziciją dėl abiejų siūlomų dokumentų. Viešame pareiškime EDAPP nurodė, kad nepaisant abiejų siūlomų teisės aktų, nacionaliniu ir ES lygmeniu Europai dar bus toli iki išsamių duomenų apsaugos taisyklių visose ES politikos srityse.

2012 m. EDAPP taip pat paskelbė nuomonę apie **debesų kompiuteriją**, kurioje pabrėžė duomenų apsaugos principus, jų teisingo įgyvendinimo svarbą šioje svarbioje srityje ir pagrindė duomenų apsaugos standartų būtinumą debesyse. Tokiomis nuomonėmis EDAPP siekia pateikti gaires ir lyginamuosius standartus šiomis ateityje svarbiomis temomis ir duomenų apsaugos klausimais.

Pažangių **vartotojams skirtų technologijų** ir **interneto** sąveika (pavyzdžiui, išmaniosios priemonės) kelia naujus iššūkius, pavyzdžiui, kaip tvarkant asmens duomenis, juos apriboti, kad jie būtų naudojami tik tuo tikslu, dėl kurio jie buvo surinkti. Pastaruoju metu EDAPP pagrindinis darbas – prieiga prie riboto naudojimo informacijos ir anksčiau nesvarbių arba neprieinamų duomenų naudojimas naujais tikslais. Kaip pavyzdį galima nurodyti EDAPP nuomonę, kurioje jis komentavo pasiūlymą dėl išmaniųjų elektros skaitiklių, kurie gali padėti gana reikšmingai taupyti energiją, bet kartu tai gali būti ir tam tikra buitinio sekimo forma.

Laisvės, saugumo ir teisingumo erdvėje nuolat kartojasi informacijos būtinumo klausimas. EDAPP paskelbė keletą nuomonių, kuriose svarbiausią vietą užima duomenų apsaugos principas. Kaip pavyzdį galima paminėti nuomonę dėl EURODAC, SIS II ir Europos kibernetinių nusikaltimų centro. Aiškiai matome, kad nusikaltimų prevencijos tikslais teisėsaugos agentūros reikalauja vis laisvesnės prieigos prie kitų duomenų bazių, pavyzdžiui, tokių duomenų bazių, kuriomis naudojasi muitinės ir imigracijos tarnybos.

2012 m. didelę svarbą ir toliau turėjo nuomonės, susijusios su **vidaus rinka**, kuriose papildomai išryškinamos skaitmeninės rinkos problemos. Be kitų nuomonių, EDAPP priėmė keturių nuomonių paketą finansų rinkos reguliavimo srityje.

Teismo bylos

2012 m. nė dėl vieno EDAPP sprendimo nebuvo paduotas skundas ES Teisingumo Teismui; EDAPP taip pat neiškėlė nė vienos bylos kitoms ES institucijoms ir įstaigoms. Teismas priėmė sprendimą dėl dviejų bylų, kuriose EDAPP buvo įstojusioji šalis.

Pirmasis sprendimas buvo susijęs su neva nepakankamu Austrijos duomenų apsaugos institucijos, Datenschutzkommission (DSK), savarankiškumu. Į bylą *Komisija prieš Austriją* (byla C-614/10) EDAPP įstojo palaikydamas Komisiją. 2012 m. spalio 16 d. sprendime teismas nustatė, kad Austrijos DSK nevykdė savarankiškumo reikalavimų, nustatytų duomenų apsaugos direktyvoje.

Antroji byla, kurioje dalyvavo EDAPP, buvo *Egan ir Hackett prieš Europos Parlamentą* (byla T-190/10). Šioje byloje du pareiškėjai prašė leidimo susipažinti su dviem dokumentais, susijusiais su dviejų Europos Parlamento narių prašymu suteikti parlamentinę išmoką, kuriuose buvo nurodytos padėjėjų pavardės. Parlamentas atsisakė leisti susipažinti su dokumentais tuo pagrindu, kad pavardė yra asmens informacija, kurios atskleidimas pažeistų atitinkamų asmenų privatumo interesus. 2012 m. kovo 28 sprendime teismas panaikino šį atsisakymą, nes Parlamentas neįrodė, kokiu mastu leidimas susipažinti su dokumentais, kuriuose nurodyti buvusių Europos Parlamento narių padėjėjų pavardės, konkrečiai ir veiksmingai pažeistų jų teisę į privatumą.

EDAPP taip pat prašė leidimo įstoti į dvi kitas bylas, kurios šios ataskaitos santraukos rengimo metu dar nebuvo išnagrinėtos. Pirmoji byla prieš Vengriją (byla C-288/12) – tai dar viena byla, susijusi su duomenų apsaugos institucijų savarankiškumo pažeidimu. Antroji byla *ZZ prieš EIB* (byla F-103/11) laukia nagrinėjimo ES tarnautojų teisme. Europos investicijų bankui atliekant psichologinio smurto vidaus tyrimą, visas skundas dėl tariamo psichologinio smurto, įskaitant susijusius dokumentus (taip pat gydytojo pažymėjimus) buvo nusiųstas kaltinamiesiems psichologiniu smurtu. EDAPP įstojo į bylą pareiškėjo pusėje, nes joje buvo nagrinėjamas kaltinimas duomenų apsaugos taisyklių pažeidimu.

BENDRADARBIAVIMAS

EDAPP bendradarbiauja su kitomis duomenų apsaugos institucijomis, siekdamas skatinti nuoseklią duomenų apsaugą visoje Europoje. EDAPP bendradarbiauja ir su tomis priežiūros institucijomis, kurios yra įsteigtos pagal buvusįjį ES trečiąjį ramstį, ir kuriant didelės apimties IT sistemas.

Strateginis tikslas

Gerinti bendradarbiavimą su duomenų apsaugos institucijomis, visų pirma su 29 straipsnio darbo grupe, siekiant užtikrinti didesnį duomenų apsaugos nuoseklumą Europos Sąjungoje.

29 straipsnio darbo grupę sudaro nacionalinių duomenų apsaugos institucijų (DAI), EDAPP ir Komisijos atstovai (Komisija taip pat teikia sekretoriato paslaugas šiai darbo grupei). Ši darbo grupė atlieka pagrindinį vaidmenį, siekiant užtikrinti nuoseklų Direktyvos 95/46/EB taikymą.

2012 m. EDAPP aktyviai prisidėjo prie šios Darbo grupės veiklos visų pirma tuo, kad dalyvavo tokiuose teminiuose pogrupiuose, kaip sienų, kelionių, teisėsaugos, el. vyriausybės, finansinių reikalų, privatumo ateities, tarptautinių perdavimų, pagrindinių nuostatų ir technologijų pogrupiai. Be to, 2012 m. gana svarus buvo EDAPP indėlis į priimtas nuomones tokiais klausimais kaip, pavyzdžiui, duomenų apsaugos reformos aptarimas (dvi nuomonės), debesų kompiuterija[3], išimtys dėl slapukų naudojimo sutikimo ir biometrinių technologijų pažanga.

Kaip pranešėjas arba pranešėjo padėjėjas EDAPP dalyvavo rengiant nuomones dėl tikslų apribojimo ir suderinto naudojimo (pagrindinių nuostatų pogrupis); dėl išmanaus duomenų apsaugos tinklelio poveikio vertinimo šablono (technologijų pogrupis); ir dėl atvirųjų duomenų (elektroninės valdžios pogrupis). Tikimasi, kad visos trys nuomonės bus priimtos 2013 m. pradžioje.

Be 29 straipsnio darbo grupės EDAPP toliau glaudžiai bendradarbiavo su institucijomis, įsteigtomis **ES didelės apimties IT sistemų bendrai priežiūrai** vykdyti.

Šioje bendradarbiavimo veikloje svarbią vietą užima EURODAC. EURODAC priežiūros bendradarbiavimo grupę sudaro nacionalinių duomenų apsaugos institucijų ir EDAPP atstovai. Šiai grupei EDAPP taip pat teikia sekretoriato paslaugas, pavyzdžiui, 2012 m. jis suorganizavo du susitikimus Briuselyje, vieną birželio, kitą – lapkričio mėn. Vienas iš reikšmingų šios grupės pasiekimų 2012 m. – standartinis EURODAC nacionalinių prieigos punktų (NPP) patikrinimų vietoje planas, patvirtintas lapkričio mėn. posėdyje. Sudarytas klausimynas, skirtas padėti lengviau atlikti nacionalinius patikrinimus vietoje.

Panašiai vykdoma ir **Muitinės informacinės sistemos** (CIS) priežiūra. 2012 m. EDAPP sušaukė du CIS priežiūros koordinavimo grupės posėdžius (birželio ir gruodžio mėn.). Birželio mėn. posėdyje grupė kartu su muitinės jungtine priežiūros institucija priėmė bendrą nuomonę dėl FIDE vadovėlio ir ankstesnių dvejų metų veiklos ataskaitos. Gruodžio mėn. posėdyje EDAPP pristatė pagrindinius vėlesnių veiksmų po OLAF išankstinių patikrų punktus, o Komisija (OLAF) padarė pranešimą apie Tarybos reglamento 515/97 pataisų poveikio vertinimą ir techninius CIS pokyčius.

Vizų informacinė sistema (VIS) – tai trečiųjų šalių piliečių paraiškų vizai gauti informacinė duomenų bazė, kurioje yra ir biometriniai duomenys. 2012 m. lapkričio mėn. EDAPP surengė pirmąjį VIS priežiūros koordinavimo grupės posėdį. Šią grupę sudaro nacionalinės duomenų apsaugos institucijos ir EDAPP; jai pavesta prižiūrėti laipsnišką sistemos diegimą, nagrinėti klausimus, susijusius, pavyzdžiui, su valstybių narių išorės paslaugų teikėjams užsakomomis paslaugomis, skirtomis bendroms užduotims atlikti, ir dalytis nacionaline patirtimi.

Ir toliau daug dėmesio buvo skirta bendradarbiavimui **tarptautiniuose forumuose**, visų pirma Europos ir tarptautinei duomenų apsaugos ir privatumo įgaliotinių konferencijoms. 2012 m. Europos konferencija įvyko Liuksemburge; ji buvo skirta pastarųjų metų pokyčiams, modernizuojant ES, Europos Tarybos ir EBPO duomenų apsaugos sistemas. Spalio mėn. tarptautinė konferencija vyko Urugvajuje; ji buvo skirta bendro pobūdžio temai „Privatumo ir technologijų suderinimas“, ypač daug dėmesio skiriant naujoms šalims ir klausimams, susijusiems su duomenų charakteristikomis ir labai didelės apimties duomenų bazėmis.

2012 m. kaip stebėtojas, turintis teisę pareikšti savo nuomonę, EDAPP dalyvavo dviejuose rugsėjo ir lapkričio mėn. įvykusiuose 108-sios konvencijos konsultacinio komiteto posėdžiuose.

2012 m. lapkričio 8–9 d. Pasaulio muitinių organizacija (PMO) organizavo 4-jį tarptautinį seminarą, skirtą duomenų apsaugai tarptautinėse organizacijose. Seminare profesionalai iš ES institucijų ir įstaigų bei tarptautinių organizacijų aptarė geriausią praktiką ir dalijosi jos patirtimi. Dviejų dienų renginyje įvyko kelios specialistų grupių diskusijos, kurioms vadovavo EDAPP ir PMO atstovai.

3 Nuomonė 05/2012 dėl debesų kompiuterijos – WP 196, 2012.01.07

2013 M. PAGRINDINIAI TIKSLAI

Pagal bendrą 2013–2014 m. strategiją 2013 metams nustatyti toliau nurodyti uždaviniai. Apie rezultatus bus pranešta 2014 m.

Priežiūra ir įgyvendinimo užtikrinimas

Ex post išankstinės patikros

Ex-post pranešimų priėmimo laikas artėja prie pabaigos ir nuo EDAPP įsteigimo 2004 m. ES institucijos ir įstaigos turėjo pakankamai laiko pranešti apie savo esamas duomenų tvarkymo operacijas. 2012 m. liepos mėn. ES institucijoms ir įstaigoms EDAPP raštu pranešė, kad pranešimams apie visas *ex-post* išankstines patikras galutinis terminas nustatomas 2013 m. birželio mėn. Dėl to EDAPP mano, kad pirmame 2013 m. pusmetyje jo darbo krūvis padidės.

Konsultavimas ir mokymas

Atskaitomybės sąvoka duomenų apsaugos sistemoje reiškia, kad ES administracijos privalės imtis visų būtinų priemonių reikalavimų vykdymui užtikrinti. EDAPP nuomone, duomenų apsaugos pareigūnai ir duomenų apsaugos kontrolieriai vaidina svarbų vaidmenį bet kurioje atskaitomybės programoje. Siekdamas paremti jų darbą, EDAPP ir toliau teiks konsultacijas, organizuos mokymą ir stiprins glaudžius ryšius su duomenų apsaugos pareigūnų tinklu.

Glaudesnis dialogas su ES institucijomis

Siekdamas 2013–2014 m. strategijos 1 tikslo, EDAPP palaikys glaudžius ryšius ir dialogą su ES institucijomis, stengsis geriau suprasti institucijų aplinkybes ir skatins pragmatiškai ir praktiškai taikyti reglamentą. Toks dialogas galėtų būti vedamas keliais būdais, visų pirma organizuojant praktinius seminarus konkrečiomis temomis, susitikimus ir telefonines konferencijas.

Stebėjimo ir ataskaitų teikimo veikla

EDAPP ketina pradėti naują stebėjimo, kaip laikomasi duomenų apsaugos taisyklių, etapą visose ES institucijose ir įstaigose. Tai yra dalis jo įprastinės veiklos, kurios metu jis prašo ES institucijų ir įstaigų raštu pateikti atitinkamų reikalavimų vykdymo rodiklius. Tokios apklausos išvados padės nustatyti tas institucijas, kurios nepakankamai laikosi savo programos įsipareigojimų, ir spręsti nustatytus trūkumus.

Vizitai

EDAPP toliau dės pastangas didinti informuotumą visais vadovybės lygiais ir, prireikus, pasinaudos savo galiomis priversti laikytis reikalavimų. EDAPP aplankys tas įstaigas, kurios su juo tinkamai nebendrauja arba kuriose aiškiai trūksta pastangų laikytis duomenų apsaugos reglamento.

Patikros vietoje

EDAPP ketina toliau tobulinti savo patikrų politiką ir detaliai apibrėžti patikrų proceso procedūras. Tikslines patikras EDAPP ir toliau vykdys ne tik tose srityse, kur teikė konsultacijas, bet ir norėdamas patikrinti padėtį.

Politika ir konsultacijos

Pagrindinė EDAPP patariamoji užduotis – užtikrinti, kad ES teisės aktų leidėjas žinotų, kokie yra duomenų apsaugos reikalavimai, ir duomenų apsaugą bei veiksmus, kuriuos EDAPP numatė šiai užduočiai įvykdyti, integruotų į naujus teisės aktus. Turint ribotus išteklius, atlikti vis svarbesnį vaidmenį teisės aktų leidybos srityje ir laiku teikti kokybiškas konsultacijas darosi vis sunkiau. Atsižvelgdamas į tai, EDAPP išskyrė strateginės reikšmės klausimus, kurie sudarys konsultacinės veiklos 2013 m. kertinius akmenis (politikos pagrindiniai klausimai ir jų paaiškinimai yra paskelbti EDAPP interneto svetainėje).

Naujos duomenų apsaugos teisės sistemos kūrimas

EDAPP prioritetą skirs vykstančiam naujos duomenų apsaugos teisės aktų sistemos peržiūros procesui ir, kai reikia ar tikslinga, toliau dalyvaus aptariant tolesnius teisės aktų leidybos etapus.

Technologiniai pokyčiai, skaitmeninė darbotvarkė, intelektinės nuosavybės teisės ir internetas

Technologiniai pokyčiai, visų pirma tokie, kurie yra susiję su internetu ir atitinkamais politikos pokyčiais, sudarys kitą sritį, kuriai EDAPP skirs daug dėmesio 2013 m. Klausimų ratas čia labai platus, pradedant visą Europą apimančios elektroninio identifikavimo, autentikavimo ir elektroninių parašų sistema, interneto stebėsena (pvz., intelektinės nuosavybės teisių gynimas, neteisėtų kopijų išėmimas iš apyvartos) ir baigiant „debesų“ kompiuterijos paslaugomis.

Tolesnis laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės kūrimas

Laukiama, jog kovai su nusikaltimais, susijusiais su ES biudžetu, bus įsteigta Europos prokuratūra, ir bus atlikta EUROJUSTO reforma. EDAPP toliau tęs iniciatyvas, kurias vykdė praeitais metais, pavyzdžiui, Europolo reformą ir išmanaus sienų stebėjimo paketą. EDAPP toliau atidžiai stebės derybas su trečiosiomis šalimis dėl duomenų apsaugos susitarimų.

Finansų sektoriaus reformos

EDAPP toliau seks bei nagrinės naujus pasiūlymus dėl finansų rinkų ir jų dalyvių reguliavimo ir priežiūros jų įtakos privatumui ir duomenų apsaugai aspektu. Tai yra labai

svarbu, nes pasiūlymų derinti ir centralizuotai prižiūrėti finansų sektorių nuolat daugėja.

Elektroninė sveikatos priežiūra

Atsižvelgiant į tai, kad teikiant sveikatos priežiūros paslaugas vis daugiau naudojamos skaitmeninės technologijos, labai svarbu toje sistemoje nustatyti aiškias taisykles dėl asmens duomenų naudojimo, nes į duomenų apie sveikatą tvarkymą reaguojama labai jautriai. EDAPP seks pokyčius šioje srityje ir, prireikus, imsis atitinkamų veiksmų.

Kitos iniciatyvos

EDAPP numato skelbti vadinamąsias *būsimas nuomones*, kuriomis prisidės prie pagrindinių duomenų apsaugos principų sklaidos kitose ES politikos srityse, tokiose kaip konkurencija ir prekyba.

Bendradarbiavimas

EDAPP ypač daug dėmesio skirs 2013–2014 m. strategijos įgyvendinimui tokiose srityse, kaip bendradarbiavimas su kitomis duomenų apsaugos institucijomis ir tarptautinėmis organizacijomis ir prievolės koordinuotos priežiūros srityje.

Koordinuota priežiūra

EDAPP toliau vykdys savo pareigas koordinuotos EURODAC, muitinių informacinės sistemos ir vizų informacinės sistemos (VIS) priežiūros srityje. Antrosios kartos Šengeno informacinė sistema (SIS II) bus taip pat koordinuotai prižiūrima; numatyta, kad ji pradės veikti 2013 m. Prireikus arba vadovaudamasis teisės aktų reikalavimais, EDAPP atliks patikras šių sistemų centriniuose padaliniuose.

Bendradarbiavimas su duomenų apsaugos institucijomis

Kaip ir anksčiau, EDAPP aktyviai prisidės prie 29 straipsnio darbo grupės veiklos ir rezultatų, užtikrindamas jos ir jo paties pozicijų nuoseklumą bei sinergiją, atsižvelgiant į atitinkamus prioritetus. Jis taip pat palaikys konstruktyvius ryšius su nacionalinėmis duomenų apsaugos institucijomis. Kaip pranešėjas tam tikrų konkrečių dokumentų rinkinių klausimais, EDAPP vadovaus pasirengimui tvirtinti 29 straipsnio darbo grupės nuomones.

Duomenų apsauga tarptautinėse organizacijose

EDAPP ir toliau palaikys ryšius su tarptautinėmis organizacijomis, organizuodamas metinius praktinius seminarus, skirtus informuotumui didinti ir gerai praktikai skleisti.

Kitos sritys

Informavimas ir ryšiai

Vadovaudamasis 2013–2014 m. strategija, EDAPP Europos Sąjungos administraciniame darbe toliau didins informuotumą apie duomenų apsaugą ir stengsis informuoti atskirus asmenis apie jų pagrindines teises privatumo ir duomenų apsaugos srityje. Toliau bus atnaujinama ir plėtojama EDAPP interneto svetainė; kuriamos naujos komunikacinės priemonės, kuriomis bus dar veiksmingiau viešinama jo pagrindinė veikla; bus stengiamasi vartoti paprastą kalbą ir teikti plačiajai visuomenei suprantamus pavyzdžius, kurie padėtų lengviau suprasti techninius klausimus.

Išteklių valdymas ir žmogiškųjų išteklių valdymo tobulinimas

Taupymo sąlygomis, kai reikia „padaryti daugiau, turint mažiau išteklių“, bus kuriama tokia kokybės valdymo strategija, kuri padės institucijai vykdyti savo užduotis pačiu našiausiu būdu. Šioje strategijoje bus ypač akcentuojama:

- nauja mokymo politika, kuri sieks ugdyti profesinius įgūdžius, skatins darbuotojus kelti kvalifikaciją ir gerinti darbo rezultatus;
- naujos pastangos tobulinti planus, siekti geresnių darbo rezultatų ir stebėti išlaidas;
- strateginė žmogiškųjų išteklių valdymo perspektyva;
- kokybės valdymo sistemos visuminis aspektas, kurį užtikrins aiškūs ryšiai su vidaus kontrolės standartais, rizikos valdymu ir bendra vertinimo sistema.

EDAPP pradės strategiškai vertinti išteklių poreikius, atsižvelgdamas į vidutinės ir ilgalaikės trukmės perspektyvas ir į tai, kad įsteigiama Europos duomenų apsaugos valdyba.

Informacinių technologijų infrastruktūra

Ateinančiais metais EDAPP planuoja įdiegti savo naująją bylų valdymo sistemą ir užtikrinti rezultatus pageidaujamu laiku, atsižvelgiant į saugumo ir duomenų apsaugos reikalavimus.

Europos Duomenų apsaugos priežiūros pareigūnas

2012 m. metinės ataskaitos – santrauka

Liuksemburgas: Europos Sąjungos leidinių biuras

2013 — 12 p. — 21 x 29,7 cm

ISBN 978-92-9242-013-0
doi:10.2804/55604

KAIP ĮSIGYTI ES LEIDINIŲ

Nemokamų leidinių galite įsigyti:

- svetainėje EU Bookshop (http://bookshop.europa.eu);
- Europos Sąjungos atstovybėse arba delegacijose.
  Jų adresus rasite svetainėje: http://ec.europa.eu arba sužinosite
  kreipęsi faksu: +352 2929-42758

Parduodamų leidinių galite įsigyti

- svetainėje EU Bookshop (http://bookshop.europa.eu).

Prenumeruoti leidinius (pvz., metines Europos Sąjungos oficialiojo leidinio serijas, Europos Sąjungos Teisingumo Teismo praktikos rinkinius) galite:

- tiesiogiai iš Europos Sąjungos leidinių biuro platintojų
  (http://publications.europa.eu/others/agents/index_lt.htm).

EUROPOS DUOMENŲ APSAUGOS
PRIEŽIŪROS PAREIGŪNAS

QT-AB-13-001-LT-N

EDAPP – Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnas

www.edps.europa.eu

@EU_EDPS

Leidinių biuras

ISBN 978-92-9242-013-0